

Pops Academy AB
Org.nr. 556958-3197
E post: tobias.ankarsward@academedia.se

Beslut för grundskola

efter tematisk tillsyn av mottagande av elever i fristående
förskoleklass och grundskola vid Pops Music Academy
Östermalm, med huvudman Pops Academy AB, belägen i
Stockholms kommun

Skolinspektionens beslut

Avstående från att ingripa

Skolinspektionen bedömer att Pops Academy AB, i egenskap av huvudman för Pops Academy Östermalm, beläget i Stockholms kommun, inte till fullo uppfyller författningskraven gällande mottagande och urval av elever. Skolinspektionen avstår från att ingripa med stöd av 26 kap. 12 § p. 3 skollagen, då det föreligger särskilda skäl.

Tillsynen avslutas därmed.

Bakgrund

Skolinspektionen genomför under våren och hösten 2021 en tematisk tillsyn avseende mottagandet av elever i fristående förskoleklass och grundskola. I den tematiska tillsynen har Pops Academy Östermalm ingått. Skolinspektionens utredning har genomförts genom översyn av information på huvudmannens och skolans hemsida, genom att skriftligt underlag har begärts in och granskats, och intervju med skolans rektor, personer med särskilt ansvar för mottagande samt elever som genomfört färdighetsprovet. Intervjuerna har genomförts på distans under perioden 1–4 oktober 2021.

De övergripande frågeställningarna för den tematiska tillsynen är:

1. Är förskoleklassen och grundskolan öppen för alla elever?
2. Sker urval till förskoleklassen och grundskolan på ett korrekt sätt?

Vid aktuell skola har Skolinspektionen särskilt granskat skolans genomförande av färdighetsprov, mot bakgrund av att Pops Academy Östermalm har ett särskilt tillstånd att använda färdighetsprov inför årskurs 4 i ämnet musik som villkor för antagning samt som grund för urval när det finns fler sökande än antal platser.

Motivering

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att arbetet med färdighetsprovets utformning och genomförande samt information om skolans mottagande och urvalsprocess kopplat till skolans inriktning inte till fullo lever upp till författningarnas krav på öppenhet.

Färdighetsprovets utformning och genomförande

Det finns enligt Skolinspektionen brister i de bedömningskriterier som tillämpas vid av Pops Academy Östermalm färdighetsprov. Vid Skolinspektionens aktuella tillsyn framgår att skolan använder bedömningskriterierna uttryck och tolkning i samband med poängsättning av elevernas prestation vid skolans färdighetsprov, trots att Skolinspektionen tidigare inte godtagit dessa bedömningskriterier i samband med ansökan om särskilt tillstånd att använda färdighetsprov inför årskurs 4 vid aktuell skola (se Skolinspektionens tidigare beslut att avslå ansökan om att använda färdighetsprov vid Pops Music Academy i Stockholms kommun, dnr 2014:6911).

I ovan nämnda beslut var Skolinspektionens bedömning att den gjorda ansökan och beskrivning av färdighetsprovets utformning inte var godtagbar i den del (av delprov A) som benämns personligt uttryck/interpretation, vilket inte ansågs vara en särskild färdighet som är relevant för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig utbildningen i musik som utgörs av ensemblesång och ensemblespel. Vidare bedömdes dessa bedömningskriterier leda till godtyckliga bedömningar, vilket därmed inte är rättssäkert eller transparent för de sökande eleverna.

Motstridiga uppgifter kring skolans inriktningar och urvalsgrunder

Tillsynen visar att det finns motstridiga uppgifter på huvudmannens och skolans hemsida i relation vad som framkommit vid Skolinspektionens intervjuer kring vilka inriktningar skolan har utöver sin musikprofil samt villkoren för mottagande och urvalsgrunder för de elever som utöver musik, väljer att dansa balett, vilket sker i regi av extern aktör med tillhörande färdighetsprov. Det finns även motstridiga uppgifter om hur urvalet går till i en situation där två elever har samma resultat, men det endast finns en plats kvar, då information på skolans hemsida anger att skolan i en sådan situation använder sig av 1. syskonförtur, 2. närhet till skolan och 3. lottning.

I en situation där en skola har fler sökande än tillgängligt antal platser blir principerna för urval avgörande för om skolan ska anses vara öppen för alla. Mottagande till en fristående grundskola ska ske utifrån principer som är lika för alla elever som har rätt till utbildningen. De urvalsgrunder som tillämpas behöver därför vara objektiva till sin karaktär. Likaså behöver även arbetet med urvalsprocessen präglas av transparens och förutsägbarhet. Detta innebär att huvudmannen och skolan måste vara tydliga med vilka urvalsgrunder som gäller och i vilken ordning de gäller, så att presumtiva elever och vårdnadshavare vet förutsättningarna för att få en plats på skolan innan de skickar in sin ansökan. Som framgår ovan har Pops Academy Östermalm tillstånd att använda sig av färdighetsprov för mottagande och urval till inriktningen musik. När färdighetsprov används som urvalsgrund får inga andra urvalsgrunder tillämpas. Skolinspektionen kan konstatera att det vid tiden för tillsynen funnits motstridiga uppgifter på skolans hemsida och vad som framkommit i intervjuer med representanter för skolan om vilka urvalsgrunder som ska användas vid skolenheten. Det har vid tiden för tillsynen också varit otydligt kring vilka inriktningar skolan erbjuder samt förutsättningarna för att få en plats på dessa inriktningar. Skolinspektionen bedömer att de urvalsgrunder som skolenheten avser att tillämpa inte tydligt kommunicerats för presumtiva sökanden, vilket utgör en brist.

Sammantaget innebär dessa motstridiga uppgifter och den bristfälliga kommunikationen att förutsättningarna för att få en plats på skolan inte har tydliggjorts för presumtiva sökanden. Att föräldrar och elever som sökt sig till skolan inte har kunnat känna till förutsättningarna för att få en plats på skolan utgör sammantaget en brist i förhållande till kraven på öppenhet och förutsägbarhet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att tester och prov inte får utgöra villkor för antagning eller grund för urval till, eller inom skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som innebär undantag från första och andra styckena för utbildning från och med årskurs 7 och, om det finns särskilda skäl, även för utbildning från och med årskurs 4. Sådana föreskrifter får innebära att bestämmelsen i 30 § första stycket om en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts (10 kap 9 § skollagen).

Enligt skolförordningen ska en huvudman som anordnar utbildning som kräver att eleverna har särskilda färdigheter i bild, idrott och hälsa, musik eller slöjd från och med årskurs 7 använda färdighetsprov som

1. villkor för antagning till en viss skolenhet eller elevgrupp,
2. grund för urval till en viss skolenhet eller elevgrupp när det finns fler sökande än platser och
3. villkor för fortsatt utbildning vid en viss skolenhet eller elevgrupp (9 kap. 25 § skolförordningen (2011:185)).

Enligt skolförordningen får Statens skolinspektion efter ansökan besluta att en huvudman får använda färdighetsprov från och med årskurs 4 i de fall som avses i 25 §, om det finns särskilda skäl med

hänsyn till utbildningens innehåll och inriktning. Beslutet ska avse en viss skolenhet eller viss elevgrupp (9 kap. 26 § skolförordningen).

När färdighetsprov används som grund för urval får ingen annan urvalsgrund tillämpas (9 kap. 27 § skolförordningen).

Förarbetsuttalanden om mottagande och urval

Huvudregeln är att en fristående skola ska vara öppen för alla som har rätt till utbildning i grundskolan. Med att skolan ska vara öppen för alla avses här bl.a. att skolan i mån av plats ska ta emot alla sökande som har rätt till utbildning i grundskolan och att särskilda intagningskrav, t.ex. visst etniskt ursprung eller viss församlingstillhörighet, inte får finnas. Om det inte finns plats för alla sökande till en fristående grundskola, ska urvalet ske efter grunder som är godkända av Statens skolinspektion. En fristående skola som inte har plats för alla sökande måste göra urvalet på grunder som inte sätter kravet på öppenhet för alla elever ur spel. Som exempel på urvalsgrunder som anses förenliga med öppenhetskravet kan nämnas kötid, syskonförtur och geografisk närhet. Avvikelser från huvudregeln kan förekomma med stöd av föreskrifter som tillåter tester och prov som urvalskriterier. (prop. 2009/10:165 s. 382 f. och 744)

Färdighetstester kan fylla en viktig funktion i samband med antagning och urval till utbildningar som kräver särskilda färdigheter. Ett syfte med sådana tester är att bedöma möjligheten för en elev att följa en utbildning som erbjuds inom ramen för en viss profil. Det kan inte anses ligga i en elevs intresse att påbörja en utbildning med viss profil för att sedan efter ett tag upptäcka att hon eller han saknar förutsättningar för att kunna slutföra den. Ett annat syfte är att göra ett urval av elever när antalet sökande överstiger antalet platser. (prop. 2009/10:165 s. 371)

Skolinspektionens utredning

Brister i färdighetsprovets utformning och genomförande

Skolinspektionen har inför intervju med berörd skolpersonal och skolläda granskat skolans tidigare ansökan om att använda färdighetsprov i ämnet musik.

Vid tidigare ansökan om att få särskilt tillstånd att använda färdighetsprov inför årskurs 4 (se Skolinspektionens tidigare beslut att avslå ansökan om att använda färdighetsprov vid Pops Music Academy i Stockholms kommun, dnr 2014: :6911), framgår bland annat följande kring hur tidigare huvudman haft för avsikt att utforma och bedöma/poängsätta skolans färdighetsprov;

Skolans färdighetsprov ska enligt huvudmannen bestå av två delar, A och B. I delprov A ska eleven sjunga eller spela två låtar, en valfri och en obligatorisk som skolan valt. Vidare beskrivs att framförandet av båda låtarna bedöms utifrån dels ett tekniskt/musikaliskt perspektiv, dels utifrån personligt uttryck/interpretation. I den del som avsåg personligt uttryck/interpretation bedömde Skolinspektionen i ovan nämnda beslut från december 2014 att färdighetsprovets utformning inte var godtagbar i den del som benämns personligt uttryck/interpretation, med följande motivering; ”..det inte kan anses vara en särskild färdighet som är relevant för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig utbildningen i musik som utgörs av ensemblesång respektive ensemblespel. Vidare riskerar bedömningskriterierna som är kopplade till denna del att leda till godtyckliga bedömningar, vilket därmed inte är rättssäkert eller transparent för de sökande eleverna”.

Vid efterföljande begäran om omprövning av Skolinspektionens beslut att avslå ansökan, förtydligade dåvarande huvudman att de accepterade den bedömning Skolinspektionen gjort och att de därmed tar bort den del av färdighetsprovet som avser personlig tolkning/interpretation av de skäl Skolinspektionen lyft fram. I övrigt kvarstod huvudmannens övriga beskrivna delar av färdighetsprovets utformning och genomförande.

Vid Skolinspektionens intervju den 1 oktober 2021 med musiklärare som sitter i skolans jury för att bedöma färdighetsprovet i musik, framkom att lärarna bedömer elevernas uttryck, och tolkning i samband med att eleverna framför den obligatoriska och valfria låten. Vid fråga till rektor om lärarnas bedömning av elevernas tolkning och uttryck uppger rektorn att hon inte har närmare kännedom om hur dessa kriterier används av lärarna och har därmed svårt att kommentera dessa uppgifter.

Mot bakgrund av lärarnas och skolledningens lämnade uppgifter ombads huvudmannen särskilt yttra sig kring användningen av dessa bedömningskriterier i samband med skolans färdighetsprov. Av huvudmannens redovisning framgår att de kan se att det inte funnits tillräcklig tydlighet för att dels rättssäkra antagningsprocessen, dels genomförandet utifrån aktuellt tillstånd. Skolinspektionens tillsyn har enligt huvudmannen vidare givit ytterligare incitament till dessa diskussioner på skolan som sedermera mynnade ut i att dessa kriterier tas bort ur underlagen med omedelbar verkan. Enligt huvudmannen anses skolan behöva genomföra ett arbete för att öka likvärdigheten i antagningen utifrån musikprovet och huvudmannen avser att aktivt vara del i den fortsatta processen med att rätts- och kvalitetssäkra antagningen utifrån de kriterier som är tillåtna.

Motstridiga och otydliga uppgifter kring skolans urvalsgrunder och färdighetsprov

Skolinspektionen har inom ramen för denna tillsyn tagit del av skolan och huvudmannens hemsida för Pops Academy skolorna samt ansökningsformulär för aktuell skola. I den information som huvudmannen ger om Pops Academy skolor uppges bland annat följande. "På våra skolor i Stockholm och Umeå erbjuder vi även utbildning med dansprofil. På respektive skolas hemsida kan du läsa mer om de olika dansprofilerna." Vidare informeras elever och vårdnadshavare på skolans hemsida kring antagningsprocessen: "Om du söker till balett (AAB, Alhanko Academy of Ballet) skall du dessutom göra en dansaudition som genomförs av danspedagoger på Base23. Alla prov ligger samma vecka. En särskild kallelse kommer från Base23 inför audition."

Att skolan har profilerna musik respektive musik och avancerad balett framgår även av det ansökningsformulär som elever och vårdnadshavare hänvisas till om de vill söka sig till aktuell skola. Vid intervju med elever i årskurs 4 uppger de att det finns elever i denna årskurs som går en dansprofil och att dessa elever har fått göra en dansaudition i samband med senast antagningsomgång för att komma in på denna inriktning.

Vid intervju med lärare och skolledning har Skolinspektionen redogjort för ovan nämnda uppgifter på huvudmannens och skolans hemsida och tillhörande anmälningsformulär kring skolans beskrivna profiler och bett dom kommentera hur detta ska förstås i relation till skolans tillstånd att enbart ha färdighetsprov i musik samt profil i samma ämne.

Både lärare och skolledning beskriver att denna information är missvisande. Biträdande rektor med särskilt utpekad ansvar för genomförandet av skolans färdighetsprov förtydligar att skolan tidigare haft två profiler, musik och dans. Tidigare grundare av skolan hade ett nära samarbete med Anneli Alhanko, grundare av Alhanko Academy of Ballet och eleverna kunde tidigare välja att gå balettlinje på Pops/skolan och varvid skolan tog hänsyn till detta i skolschemat, men sedan förra läsåret tar skolan inte längre någon sådan hänsyn i schemat.

Enligt biträdande rektor och rektor är den nuvarande balettundervisningen en fritidsaktivitet utanför skolans regi för eleverna i årskurs 4 (som genomfört färdighetsprov i både musik och balett) och skolan har inte heller något ansvar eller delaktighet för genomförandet av provet för balett. Vid inspektörernas beskrivning av de uppgifter som finns på huvudmannens och skolans hemsida samt ansökningsformulär kopplat till skolans benämnda "dansprofil", förtydligar biträdande rektor att dessa uppgifter inte stämmer inte överens med verkligheten längre, då skolan egentligen inte har någon balettprofil. Färdighetsprovet i musik är fristående och klarar du det så har du möjlighet att få

plats. Det är viktigt att tydliggöra, säger biträdande rektor. Vidare uppger rektor att de behöver ta bort den beskrivna information på hemsidan direkt, då den är helt missvisande.

Skolinspektionen har efter genomförda intervjuer särskilt bett huvudmannen att yttra sig kring de motstridiga uppgifter som funnits på huvudmannen och skolans hemsida i relation till lärarnas och skolledningens beskrivning av skolans nuvarande profil/inriktning samt villkor för mottagande och urval till aktuell skola. Huvudmannen har då uppgett att information om dansprov på base23 tidigare har funnits att tillgå på skolans hemsida i syfte att ge information om möjligheten att söka in på avancerad balett. Huvudmannen medger att det funnits en otydlighet att dans, och dansprov, varit en separat fritidsaktivitet och meddelar att tidigare skrivning på hemsidan är reviderad från och med den 15 oktober 2021. Vidare kan huvudmannen se att det även funnits en del i bedömningsunderlaget för musik där en notering för ansökan till dans även funnits med. Även detta håller nu på att revideras, enligt huvudmannen.

Vid genomgång av skolans och huvudmannens hemsidor om skolans urval, det vill säga när det finns fler sökande än platser, beskrivs följande rangordning av skolans urvalsgrunder: "Om två elever bedöms ha samma resultat i provet gäller följande 1. Syskonförtur. 2. Närhet till skolan. 3. Lottning."

Av intervjuerna framgår ingen samstämmig bild om hur urvalet går till i det fall flera elever får samma poäng vid färdighetsprovet. Vid fråga till lärarna vad skolan gör i en situation där två elever har samma poäng, men det bara finns en plats kvar, blir svaret att de tror att det inte har uppstått en sådan situation. Vid ett sådant scenario uppger lärarna vidare att de nog hade gått på intresse utifrån lärarnas ställda fråga i samband med färdighetsprovet "Varför du går på Pops?". Det ger en fingervisning av motivation och musikalisk längtan, men lärarna förtydligar samtidigt att de inte har diskuterat detta närmare. Lärarna säger att elevens intresse i nuläget inte ligger till grund för deras poängsättning av färdighetsproven och att de är noga med att följa uppställda bedömningskriterier.

Vid intervju med biträdande rektor framgår att urval inte har inträffat under hennes tid vid skolan och rektor känner inte heller till att skolan behövt genomföra urval, vilket beror på att det hittills alltid funnits platser för alla sökande elever som klarat färdighetsproven. Vid följdfråga till biträdande rektor och rektor om hur skolan skulle genomföra sitt urval vid ovan nämnda scenario, svarar de att de har tolkat det som att lärarna får börja med att poängsätta elevens genomförda moment i tiondelar och om det inte går så får de ta till andra urvalsgrunder. Rektor uppger samtidigt att hon är osäker på om det finns någon rutinbeskrivning av hur detta urvalsförfarande ska gå till.

Av huvudmannens inlämnade kommentarer till Skolinspektionens protokoll efter intervju med elever, lärare och skolledning framgår bland annat följande kring skolans urval. Huvudmannen bekräftar att det hittills inte uppstått en situation då fler elever konkurrerar om den sista enda platsen. Om det skulle inträffa i framtiden kommer skolan skulle hantera frågan enligt följande.

1. Skolan tar in de båda eleverna i det fall det rör sig om 2-3 sökande eftersom det historiskt alltid är någon/några elever som senare tackar "nej" till sin plats.
2. Om skolan inte kan ta in sökande med samma slutpoäng på grund av platsbrist, kallas juryn till nytt bedömningsmöte och omgraderar elevernas resultat genom att dela ut tiondelar. Om fem elever har 25 poäng och konkurrerar om den enda sista platsen, särskiljs eleverna genom att ge någon 25,1 poäng, någon 25,4 poäng och så vidare. Lärarna som sitter i juryn sparar sina personliga anteckningar tills dess att antagningen för året är helt avslutad. Huvudmannen förtydligar att den sökandes eventuella "intresse" under inga omständigheter vägs in som ett antagningskriterium.

När det gäller den information som Skolinspektionen funnit på skolans hemsida om urval uppger huvudmannen att skolan aldrig tillämpat syskonförtur och den enda förklaring till varför detta stått på skolans hemsida är att det sedan ett drygt år finns tre skolor under varumärket Pops Academy

vilka har olika tillstånd, rutiner och regler för antagning. När de övriga skolorna döptes om till Pops Academy gjordes en gemensam hemsida med samlad information för de tre skolorna, därav misstaget att skriva ut felaktig information på hemsidan och i ansökningsformuläret. Hela processen med rutiner och tillvägagångssätt för färdighetsprov vid Pops Academy Östermalm ses nu över i syfte att göra antagningen mer likvärdig, "rättssäker", tydlig och på alla punkter överensstämmande med det tillstånd skolan har. Hemsidan är redan reviderad och felaktig information borttagen.

Motivering till val av verktyg

Mot bakgrund av de brister som framkommit finner Skolinspektionen att verksamheten vid skolenhet Pops Academy Östermalm, under granskad mottagningsomgång, inte till fullo uppfyller författningarnas krav gällande mottagande och urval av elever i arbetet med färdighetsprov vid aktuell skolenhet. Av 26 kap. 12 § skollagen framgår att en tillsynsmyndighet får avstå från att ingripa om överträdelsen är ringa, den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse, eller om det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande.

Mot bakgrund av att huvudmannen har påbörjat ett förändringsarbete för att tydliggöra vilka villkor för mottagande och urvalsgrunder som används och på vilket sätt dessa kommuniceras till sökande elever bedömer Skolinspektionen, utifrån en samlad bedömning av omständigheterna, att det föreligger särskilda skäl mot ett ingripande med stöd av 26 kap. 12 § p. 3 skollagen.

Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen för skolenheten Pops Academy Östermalm fortsätter arbetet med att vidta åtgärder för att få önskad effekt. I detta ingår att följa upp vidtagna åtgärder för att säkerställa att de fastlagda bedömningskriterierna vid färdighetsprov följs samt förtydliga informationen om mottagande och urval, i syfte att presumtiva sökande ska få kännedom om förutsättningarna innan de ansöker om plats på skolenheten.

Beslutet har fattats av Frida Eek, enhetschef.

I den slutliga handläggningen har Christian Floer, utredare (föredragande) och Michael Hjalmarsson, utredare medverkat.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se